

2. Drøftelse af Københavns arkitekturpolitik (udsat sag) (2021-0070607)

Bilag

Bilag 1 Overblik over den politiske behandling

Bilag 2 Arkitekturpolitik København 2017-2025

Bilag 3 Medlemsforslag

Teknik- og Miljøudvalget skal drøfte Københavns arkitekturpolitik.

Sagsfremstilling

Indstilling

Teknik- og Miljøforvaltningen indstiller,

1. at Teknik- og Miljøudvalget drøfter Københavns arkitekturpolitik.
2. at der hermed er gjort op med medlemsforslag stillet af Alternativet den 8. juni 2020 (bilag 3).

Problemstilling

På Teknik- og Miljøudvalgets møde den 8. juni 2020 fremsatte Alternativet et medlemsforslag om, at udvalget skal drøfte Københavns arkitekturpolitik med udgangspunkt i 'Arkitekturpolitik København 2017-2025' (bilag 2). Af medlemsforslagets motivering fremgår det, at der udbygges meget i København i disse og kommende år, og den nye arkitektur ofte er uinteressant eller decideret skæmmende for byens æstetik. Derfor ønskes en drøftelse af, hvor meget og hvad Teknik- og Miljøudvalget kan gøre for at sikre en smuk by.

Arkitekturpolitikken udgør en ramme for forvaltningens arbejde og dialog med omverdenen om arkitektur generelt og ift. konkrete projekter, herunder i byggesagsbehandling, anlægsprojekter og lokalplanlægningen. Det er imidlertid i lokalplanlægningen, at arkitekturpolitikken primært implementeres, og her er der en række dilemmaer, herunder hvor tæt arkitekturen reguleres i lokalplanerne og hvor ofte kommunen ønsker at behandle dispensationer til eller ændringer af lokalplanerne.

Løsning

'Arkitekturpolitik København 2017-2025' blev vedtaget af Borgerrepræsentationen den 18. maj 2017. Siden er der blandt andet etableret en række administrationsgrundlag på baggrund af arkitekturpolitikken herunder fx cykelparkering, kantzonehåndbog, bydelssignalelementer, stedsanalyse, bygningsparametre og udeserveringer.

Arkitekturpolitikken indeholder tre temaer: 'Arkitektur der fortæller', 'Bygget til Københavnerliv' og 'Ansvarligt designet'. Det første tema 'Arkitektur der fortæller' har netop fokus på at bygge videre på Københavns og kvarterenes egenart og den fælles kulturarv samt at transformere og udvikle byen i et nutidigt arkitektonisk formsprog. Dermed menes også fokus på at styrke det unikke – det, der er særligt for stedet – med afsæt i den lokale arkitektoniske egenart og i de lokale behov og fortællinger. Københavns egenart fortæller en

historie, hvor byen har udviklet sig fra fæstningsby til en moderne storby, og hvor byens arkitektur har givet form til hver epokes ambitioner, hensyn og æstetik.

Forslag til drøftelsepunkter. Punkterne er uddybet nedenfor.

- Begrønning som redskab i arkitekturen
- Bygningsbevaring og transformering
- Nybyggeri – det unikke eller byggeri tilpasset det lokale miljø?
- Detaljering og krav i lokalplaner overfor beslutningen om forenklede og fleksible lokalplanbestemmelser.
- Arkitekturpolitik.

Begrønning som redskab i arkitekturen

Arkitekturpolitikken beskriver, at der skal arbejdes med byens hovedtræk, mere og bedre bynatur, grønne facader, grønne tage og taghaver. Det kan drøftes, om der er grønt nok i byen og hvordan det skal indgå. Planlægning, såvel som anlæg og drift kan sikre en grønnere by. I kommuneplanen kan indskrives retningslinjer om kommunens overordnede træk. Arbejdet med Københavns Biodiversitetsstrategi er pågående og begrønning vil være en del af dette arbejde. Det kan drøftes om og hvordan, der evt. skal arbejdes med det grønne i lokalplanlægningen.

Bygningsbevaring og transformering

Det kan drøftes, om bygningsbevaring kun skal omhandle arkitektoniske ”perler” med høj bevaringsværdi, eller også omhandle bygninger med middel eller lav bevaringsværdi, der i sig selv ikke er bevaringsværdige, men er med at til skabe et unikt miljø, eller efterlade kulturspor i den fremtidige byudvikling. Bygningsbevaring kan yderligere være et bæredygtighedshensyn, idet der spares mange ressourcer til byggematerialer. Et middel til mere bevaring kan fx være temalokalplaner for bevaringsværdige bygninger samt kultur- og bymiljøer. Dette forudsætter dog finansiering.

Nybyggeri – det unikke eller byggeri tilpasset det lokale miljø?

Københavneregenarten er den, der giver byen identitet, knytter os til byen og får turister til at rejse hertil.

Traditionelt set har de mest markante bygninger i København ofte været offentlige bygninger som slotte, kirker og lignende. Boliger og dagligdags erhverv har dannet en jævn og ensartet bygningsmasse, der typisk har skilt sig ud i detaljen. Byggematerialerne var færre og mere ensartede. Bygningshøjderne var tilpassede byggeteknik, brandredningsforhold og traditioner.

I dag kan der være andre grunde og ønsker til at ville markere sig med et markant byggeri. Erhvervsvirksomheder profilerer deres virksomheder med arkitektur, investorer ønsker at deres byggerier stikker ud af hensyn til synlighed med henblik på salg, og arkitekter og bygherrer har fået uendelig mange materialer og farver at vælge imellem.

Forvaltningen lægger en egenartsanalyse af de konkrete byggeområder og deres omgivelser, som fx indeholder analyser af materialer, skala, tagformer, sigtelinjer eller vigtige landskabelige træk i det omgivende område, til grund for de tidlige drøftelser med bygherrerne og deres rådgivere. De forskellige elementer bliver derved beskrevet og det kan drøftes, hvorvidt et byggeri skal spille ind eller stikke ud.

Detaljering og krav i lokalplaner overfor beslutningen om forenklede og fleksible lokalplanbestemmelser

I forbindelse med lokalplanlægningen ligger dilemmaer mellem en stram lokalplan med mange detaljerede bestemmelser, tilpasset et konkret byggeri, samtidig med, at bygherrerne sjældent har færdigt projekteret og derfor ofte vil have ønsker til ændringer i forbindelse

med projektering og ansøgning om byggetilladelser. Dette vil ofte resultere i ønsker om dispensationer. Samtidig vil en stram lokalplan ofte blive uaktuel, såfremt der ikke bygges kort efter lokalplanens vedtagelse, da byggeønsker, - materialer og -teknik udvikler sig hastigt over årene.

En løsere og mere rummelig lokalplan giver mindre sikkerhed for, hvad der egentligt bliver opført og til tider skuffelser over at det ikke ligner de illustrationer, der vises som eksempler i lokalplanerne. De giver mindre risiko for ønsker for afvigelser og derved evt. dispensationsønsker, og flere muligheder for investorerne.

Tendensen er at mindre lokalplaner i eksisterende byområder er forholdsvis detaljerede, og mest i historiske områder. I byudviklingsområderne lægges ofte vægt på at få en ny egenart, der binder de kommende byggerier sammen. I disse områder er det sjældent den samme bygherre og arkitekt, som efterfølgende skal opføre byggerierne, og ofte er hverken konkret anvendelse (lejer) eller ønsker/krav til arkitektur i bygning og udearealer kendte når lokalplanen udarbejdes.

Arkitekturpolitik

Den nugældende arkitekturpolitik gælder for 2017- 2025. København har modtaget titlen som UNESCO-UIA World Capital of Architecture 2023. Det er en titel, som vil skabe mulighed for at styrke dialogen om arkitektur og bæredygtighed både med københavnere og resten af verden. Året vil danne rammen om en lang række debatarrangementer, udstillinger mv. og vil potentielt kunne bruges til at diskutere den nuværende Arkitekturpolitik og dens rammer. Forvaltningen foreslår derfor at arbejdet med en ny arkitekturpolitik igangsættes i 2023. Såfremt udvalget ønsker at igangsætte arbejdet, vil forvaltningen udarbejde et budgetnotat om en ny arkitekturpolitik med forudgående borgerdialog til forhandlingerne om Budget 2023.

Besigtigelsestur

Teknik- og Miljøforvaltningen har arrangeret en besigtigelsestur samt paneldebat i Nordhavn, hvor arkitekturpolitik, lokalplaner og arkitektonisk kvalitet drøftes med overskriften 'Arkitektur der fortæller'.

Turen vil belyse dilemmaerne, der opstår mellem arkitekturpolitikens visioner og lokalplanernes begrænsninger. Eftermiddagen afsluttes med en paneldebat om emnet med debattører fra FB Gruppen, COBE, KAB, Arkitektforeningen og stadsarkitekten med teknik- og miljøborgmesteren som moderator.

Økonomi

Denne indstilling har ikke i sig selv økonomiske konsekvenser for Københavns Kommune.

Forvaltningen vil i forbindelse med forhandlingerne om Budget 2023 udarbejde budgetnotat om finansiering til udarbejdelse af ny arkitekturpolitik.

Videre proces

Forvaltningen foretager sig ikke yderligere.

Søren Wille

/ Karsten Biering

Beslutning

Teknik- og Miljøudvalgets beslutning den 16. august 2021

Indstillingens 1. at-punkt blev drøftet.

Indstillingens 2. at-punkt blev godkendt uden afstemning.